

Transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana saistāma ar aizliegumu vadīt transportlīdzekli uz tiesas noteikto laiku

Tēze1: Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankcijā kā obligāts papildsods, kas jāpiemēro personai par minētajā pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ir transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana.

Tēze2: Transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana nav saistīta ar transportlīdzekļa vadītāja apliecības esamību vai tās iegūšanu, bet gan ar aizliegumu vadīt transportlīdzekli uz tiesas noteikto laiku.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas

Senāta Krimināllietu departamenta

2011. gada 28. janvāra

LĒMUMS

Lietā SKK – 20/2011

(Krimināllieta Nr. 21370076610)

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments šādā sastāvā:

senators referents V.Čiževskis,

senators P.Dzalbe,

senators A.Freibergs

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Aizkraukles rajona prokuratūras prokurores Diānas Morevas iesniegto kasācijas protestu par Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2010.gada 30.novembra lēmumu un

k o n s t a t ē j a

ar Aizkraukles rajona tiesas 2010.gada 26.oktobra spriedumu

R.L., personas kods [..],

atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar piespiedu darbu uz 120 stundām, aizliedzot iegūt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 gadu.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu R.L. atzīts par vainīgu un sodīts par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām.

Zemgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģija 2010.gada 30.novembrī, izskatot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar prokurores apelācijas protestu, pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu.

Par apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas protestu iesniegusi Aizkraukles rajona prokuratūras prokurore D.Moreva.

Protesta iesniedzēja nepiekrīt apelācijas instances tiesas secinājumam, ka gadījumos, kad personai noziedzīga nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi autovadītāja apliecība, tad kā papildsods ir jāpiemēro aizliegums iegūt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības. Prokurore uzskata, ka šāds tiesas atzinums ir nepareizs, jo apelācijas instances tiesa ar konkrēto lēmumu ir ierobežojusi apsūdzētā R.L. tiesības uz 1 gadu iegūt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, bet nav ierobežojusi viņa tiesības vadīt transportlīdzekli.

Šāda Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā neparedzēta papildsoda piemērošana var radīt situāciju, ka nebūs iespējams personu saukt pie kriminālatbildības pēc Krimināllikuma 312.panta, jo personai pēc iepriekšējā sprieduma nebūs noteikts aizliegums vadīt transportlīdzekli, bet tikai piemērots aizliegums iegūt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, kas nebūs pārkāpts.

Prokurores ieskatā, apelācijas instances tiesa apsūdzētajam R.L., nosakot Krimināllikuma 262.panta otrajā daļā neparedzētu papildsodu, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 3.punktā paredzēto pārkāpumu. Tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas prasības, kas atzīstams par būtisku šā likuma pārkāpumu Kriminālprocesa likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Nemot vērā iepriekšminēto, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 569. – 572.panta, 574. – 576.panta un 587.panta pirmās daļas 2.punkta, prokurore D.Moreva lūdz atcelt Zemgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2010.gada 30.novembra lēmumu atcelt pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai.

Izskatījis rakstveida procesā krimināllietas materiālus, izvērtējis kasācijas protesta motīvus, Senāta Kriminālietu departaments atzīst, ka protests ir pamatots, bet Zemgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2010.gada 30.novembra lēmums jāatceļ un lieta jānosūta jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankcijā kā obligāts papildsods, kas jāpiemēro personai par minētajā pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ir transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana.

Savukārt pirmās instances tiesa apsūdzēto R.L. atzinusi par vainīgu un sodījusi pēc Krimināllikuma 262.panta otrās daļas ar piespiedu darbu uz 120 stundām, nosakot papildsodu - aizliegumu iegūt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 1 gadu.

Par nepareiza papildsoda piemērošanu tika iesniegts apelācijas protests, ko Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija noraidīja, atzīstot pirmās instances tiesas noteikto papildsodu par pareizu.

Senāts konstatē, ka pirmās instances tiesa apsūdzētajam R.L. piemērojusi tādu papildsodu, kas neatbilst Krimināllikumā noteiktajam.

Krimināllikuma 44.pantā noteikts, ka tiesību ierobežošana ir tiesību atņemšana uz noteiktu vai visu veidu uzņēmējdarbību, uz noteiktu profesionālu vai cita veida nodarbošanos, uz noteiktu amatu ieņemšanu vai speciālā likumā paredzēto atļauju vai tiesību iegūšanu.

Kasācijas instances tiesa atzīmē, ka konkrētajā gadījumā transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana nav saistīta ar transportlīdzekļa vadītāja apliecības esamību vai tās iegūšanu, bet gan ar aizliegumu vadīt transportlīdzekli uz tiesas noteikto laiku.

Senāts piekrīt protestā izteiktajam viedoklim un konstatē, ka, atzīstot abu instanču tiesu Krimināllikuma 44.pantā paredzētā papildsoda interpretāciju par pareizu, nebūtu iespējams personu saukt pie kriminālatbildības arī pēc Krimināllikuma 312.panta (izvairīšanās no soda izciešanas), jo šai personai pēc iepriekšējā sprieduma nebūtu noteikts aizliegums vadīt transportlīdzekli, bet tikai piemērots aizliegums iegūt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, kas nebūtu pārkāpts.

Krimināllietu departaments atzīst, ka pirmās instances tiesa, piemērojot tādu papildsodu, kāds nav paredzēts Krimināllikuma 262.panta otrās daļas sankcijā, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 3.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu.

Apelācijas instances tiesa šo kļūdu nav novērsusi, tāpēc tās nolēmums nav atzīstams par tiesisku un pamatotu, atbilstošu Kriminālprocesa likuma 511. un 512.panta prasībām.

Iepriekšminētie Kriminālprocesa likuma normu pārkāpumi atzīstami par būtiskiem šā likuma pārkāpumiem, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

Vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 585., 587.panta, Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departaments

n o l ē m a

Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas 2010.gada 30.novembra lēmumu atcelt pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijai.

Lēmums nav pārsūdzams.